

N:o 10.

Ank. till Riksd. kansli den 16 mars 1909, kl. 5 e. m.

*Andra Kammarens tredje tillfälliga utskotts utlåtande n:o 2,
i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl.
Maj:t angående afhjälpande af den osäkerhet och de
svårigheter, som vållas af berusade passagerare å statens
järnvägar.*

I en till utskottet hänvisad af herr Räf väckt motion, n:o 5, hemställes, att Riksdagen ville i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t måtte vidtaga sådana åtgärder, hvarigenom af motionären i denna motion påvisade osäkerhet och svårigheter, som berusade passagerare å statens järnvägar vålla trafiken, konduktörer, medpassagerare och de samhällen, hvari de aflämnas, må på ett fullt effektivt sätt beifras.

Till stöd för denna hemställan anför motionären i hufvudsak följande: Berusade personer vållade ofta tågbefålet stora svårigheter vid dess tjänstgöring. Vid många tillfällen ställdes konduktören inför valet att antingen följa reglementets föreskrift och från tåget afföra den berusade passageraren, i hvilket fall dennes lif kunde komma i fara, eller ock att låta honom följa med tåget, hvarigenom konduktören kanske äfventyrade sin plats. Och hade staten en gång ansett med sin värdighet förenligt att draga nytta af rusdryckstrafiken, borde det ock vara dess moraliska skyldighet att taga på sig följderna däraf och tillse, att dessa rusdryckernas offer i någon mån tillvaratoges och icke handlost kastades i fördärfvet. Krögaren vore enligt lag förbjuden att från sin lokal kasta ut en rusig person, skulle då staten med sina många möjligheter att taga vara på de berusade, få obehindradt begagna sig af denna rätt utan någon hänsyn till medborgarnes lif, hälsa

m. m. Detta sätt att blifva kvitt en berusad och den öfriga resande allmänheten besvärande person genom att helt enkelt kasta af honom från tåget innebure icke blott för denne ofta lifsfara, utan kunde ock för de samhällen, som finge mottaga honom, medföra synnerligen stora obehag. Vore då därtill ifrågavarande samhällen i saknad af polisbevakning, stode invånarne hart när rådlösa inför dessa berusade, som ofta fore vildt fram. Till sist anför motionären, att med sträng polisbevakning å järnvägsstationer och järnvägståg samt behöriga arrestlokaler, där så behöfdes, borde man kunna råda bot på berörda missförhållanden.

*Utskottets
yttrande.*

Jämväl vid sistlidet års riksdag var denna fråga före genom samme motionärs framställning i motionen n:o 91 med hufvudsakligen samma motivering. Andra Kammarens tredje tillfälliga utskott, till hvars förberedande behandling ärendet hänvisats, hemställde dock efter en kortare motivering, att ifrågavarande motion icke skulle till någon Andra Kammarens åtgärd föranleda, och i öfverensstämmelse härmed blef motionen vid behandlingen i kammararen afslagen efter votering med 132 röster mot 46.

Motionären, som i sin sistberörda motion anvisat utvägar, hvarigenom de af honom påpekade missförhållandena skulle i någon mån kunna afhjälpas, har visserligen äfven i år — såsom ofvan anförts — velat fästa uppmärksamheten på vissa åtgärder, som enligt motionärens mening borde vidtagas, men synes nu hoppas, att utskottet skall kunna angifva för vinnande af motionens syfte lämpliga utvägar.

Utskottet, som finner de skäl, hvarå 1908 års utskott grundade sitt afslagsyrkande, fortfarande fullt giltiga, får i första hand hänvisa till dessa, hvilka i korthet kunna sammanfattas sålunda: Kungl. järnvägsstyrelsen hade redan i görligaste måtto vidtagit åtgärder, hvarigenom berusade personer hindrades att resa å statens järnvägar. I den mån nykterhetssträfvandena i landet allt mer kröntes med framgång samt den uppfattningen hos alla lager af vårt folk blefve allmänna, att det ansåges som en skam att uppträda berusad, komme de fall, motionären afsett, att blifva allt mera sällsynta. De i motionen påpekade utvägarne att på ett fullt effektivt sätt förekomma berusade personers resor på statsjärnvägarne vore af beskaffenhet att i praktiken icke kunna tillämpas.

Utskottet, som hos järnvägsstyrelsen gjort förfrågan, huruvida i det under utarbetande varande trafikreglementet komme att införas några nya bestämmelser rörande behandlingen af berusade personer å järnvägståg eller afseende att råda bot på de af motionären påpekade missförhållandena, har från järnvägsstyrelsen fått mottaga följande svar:

»Då den utvägen att aflägsna berusad person från järnvägståg eller från järnvägsstation ofta medfört svårigheter, dels emedan den berusade ofta sätter sig till motvärn, dels emedan en från tåget aflägsnad person ofta stannar kvar och föranleder oordningar på den station, där han fått lämna tåget, så har järnvägsstyrelsen redan för längre tid sedan gjort de framställningar, som framgå af här i afskrift bilagda skrifvelse till Konungen af den 25 februari 1901.

Af dessa framställningar har den under 1:o) upptagna föranledt sådan ändring i lagstiftningen, att järnvägståg och för allmänheten upplåten del af järnvägsstation betraktas såsom allmän plats, och att fylleriförseelser på dessa ställen behandlas på samma sätt som om de vore begångna å t. ex. gata eller torg. Däremot har framställningen under 2:o), att polismans befogenhet skulle tilldelas stationsföreståndare inom järnvägens område icke föranledt någon åtgärd. Vidare må nämnas, att statens järnvägars trafikreglemente befinner sig under omarbetning, och kommer därvid frågan om ordningen å bantåg och järnvägsstationer att särskildt beaktas.»

Den af järnvägsstyrelsen åberopade skrifvelsen till Kungl. Maj:t af den 25 februari 1901 utmynnade i följande hemställan:

»1:o) att Eders Kungl. Maj:t täcktes till Riksdagen aflåta nådig proposition om sådan förändrad lydelse dels af 11 kap. 15 § strafflagen, att de förargelseväckande gärningar, som i sagda lagrum afses, må blifva straffbara äfven i fall de föröfvas å statens järnvägars bantåg eller bangårdar med väntsalar och plattformar, dels af 18 kap. 10 § strafflagen, att fylleri, som föröfvas å nyss nämnda ställen, varder underkastadt det i samma lagrum stadgade ansvar, dels ock af 10 kap. 21 § rättegångsbalken, att brott, som af någon begås under resa å statens järnvägar, skall, där ovisshet råder angående den ort, hvarest den brottsliga gärningen gjorts, åtalas vid rådstufvurätt i residensstaden i det län, där brottet föröfvats; samt

2:o) att Eders Kungl. Maj:t måtte finna skäligt i nåder förordna, att stationsföreståndare vid statens järnvägar skall, med afseende å förbrytelser, som föröfvas å statens järnvägars bantåg eller bangårdar med väntsalar och plattformar, äga samma makt och myndighet som vederbörligen förordnade polisbetjände.»

Vidare har järnvägsstyrelsen i skrifvelse till utskottet af den 1 mars 1909 anfört följande:

»I det förslag till reglemente för personbefordring å järnväg, som inom kungl. styrelsen under nästlidet år utarbetats, hafva icke i nu ifrågasvarande afseende intagits några bestämmelser, som i väsentlig mån skilja

sig från de föreskrifter, hvilka finnas intagna i det för närvarande gällande trafikreglementet och hvilka stå i nära öfverensstämmelse med de i angränsande länder i samma afseende gällande föreskrifterna. Då emellertid berörda förslag ännu icke varit föremål för vidare öfverläggning inom styrelsen, kan kungl. styrelsen för närvarande icke meddela, huruvida några ytterligare föreskrifter i förevarande ämne kunna komma att finnas lämpliga att intagas i det slutliga trafikreglementsförslaget.

Af förslag till nytt trafikreglemente föreligga afdelningarna angående befordring af personer, resgods, lik och lefvande djur. Den återstående afdelningen om befordring af gods, har till följd af mellankommande brådskande arbeten icke, såsom afsedt varit, hunnit fullbordas före ingången af innevarande år, men kommer med säkerhet att under innevarande år föreligga färdig.

Hvad beträffar frågan n:o 2 får kungl. styrelsen såsom sin åsikt uttala att, hvilka åtgärder än från järnvägens sida vidtagas, desamma icke kunna undanröja de i motionen berörda olägenheterna. Emellertid kunna gifvetvis en del åtgärder vidtagas, som skulle kunna bidra till att förminska samma olägenheter. I detta afseende vill kungl. styrelsen erinra därom att kungl. styrelsen i underdånig skrifvelse den 25 februari 1901, af hvilken utskottet förut erhållit del, hemställt bland annat, att Kungl. Maj:t måtte finna skäligt i nåder förordna, att stationsföreståndare vid statens järnvägar måtte, med afseende å förbrytelser, som föröfvas å statens järnvägars bantåg eller bangårdar med väntsalar och plattformar, äga samma makt och myndighet som vederbörligen förordnade polisbetjände. Denna underdåniga hemställan har emellertid icke föranlett någon Kungl. Maj:ts åtgärd. Enligt kungl. styrelsens åsikt skulle genom en dylik anordning skapas en möjlighet för stationsbefälet att kraftigare än hvad hittills varit fallet ingripa antingen till förekommande af störande uppträden, beroende på missbruk af spritdrycker, eller i de fall, där sådana icke kunnat afstyras, till deras bestraffande. Ifrågasättas kan också, huruvida icke polismans befogenhet med fördel skulle kunna tilldelas jämväl vissa af tågpersonalen.»

Utskottet har icke ansett sig böra till pröfning upptaga frågan om lämpligheten af de i järnvägsstyrelsens omförmälda skrifvelse till Konungen framställda förslag, hvilka icke vunnit Kungl. Maj:ts gillande, och då, såsom af det ofvan anförda framgår, järnvägsstyrelsen fortfarande har sin uppmärksamhet riktad på, huru lämpligast det mål skall kunna vinnas, hvaråt motionären syftar, samt Kungl. Maj:t och styrelsen enligt utskottets mening

måste anses bäst i tillfälle att efter hand vidtaga de åtgärder, som i antydt afseende kunna visa sig erforderliga och möjliga att praktiskt genomföra, får utskottet hemställa,

att herr Råfs förevarande motion icke måtte till någon Andra Kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 16 mars 1909.

Å utskottets vägnar:

AXEL VENNERSTEN.